
Z działalności Instytutu Badań Warszawy Uniwersytetu Warszawskiego

---

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 10, 573-574

1948

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU BADAŃ WARSZAWY UNIwersYTETU
WARSZAWSKIEGO**

Instytut Badań Warszawy Uniwersytetu Warszawskiego prowadził w pierwszym roku swego istnienia pracę w paru sekcjach.

Sekcja historyczna Instytutu zajęła się przede wszystkim bibliografią Warszawy (obejmującą również terytorialny zasięg bezpośredniego wpływu stolicy) oraz przygotowaniem do druku ocalałych ksiąg radzieckich Starej i Nowej Warszawy z XV i XVI w. — W ramach działalności oświatowej zorganizowany został cykl powszechnych wykładów uniwersyteckich p. t. **Dzieje Warszawy**.

Sekcja socjologiczna przystąpiła do zbierania materiałów do badań nad procesem reorganizowania się warszawskiej grupy miejskiej. Zespół studentów socjologii U. W. zbierał przez rok ak. 1946—7 informacje odnoszące się do powstawania w czasie i przestrzeni wszelkich instytucji i form życia zbiorowego miasta od chwili jego oswobodzenia. Na podstawie zebranego materiału i po jego uzupełnieniu opracowane zostaną mapy ilustrujące poszczególne fazy rozwoju miasta. — W okresie wakacyj letnich (w lipcu 1947 r.) ta sama grupa studentów przeprowadziła badania nad ludnością pochodzącą z Warszawy, osiadłą w Olsztynie.

W roku bieżącym sekcja zajęła się zbieraniem dokumentacji socjologicznej, dotyczącej okresu wojny. W tym celu zorganizowano konkurs na pracę pt. „Pamiętnik warszawiaka (życie Warszawy i warszawiaków od wybuchu wojny do dnia dzisiejszego)”. Termin nadsyłania prac upłynął z dniem 30. IV. br. Wpłynęło około 130 prac, z których większość, jak można się zorientować, zawiera materiały o dużej wartości socjologicznej. Opracowanie tych materiałów przewidziane jest na następny rok akademicki. Również rozpoczęto przygotowania do badań nad jedną z dzielnic Warszawy prawobrzeżnej.

Instytut Badań Warszawy pozostaje w kontakcie z szeregiem instytucji naukowych i administracyjnych, mając za zadanie m. in. koordynację prac badawczych nad Warszawą.

Pracownia socjologiczna Biura Studiów Głównego Urzędu Planowania Przestrzennego przy Ministerstwie Odbudowy, zorganizowana w końcu r. 1946 ma za zadanie prowadzenie badań socjologicznych, celem dostarczenia wytycznych dla planowania przestrzennego.

Dotychczasowy program prac obejmował dwa zasadnicze zagadnienia:

a) studia osiedli miejskich różnego typu i b) problem tworzenia się więzi społecznej na Ziemiach Odzyskanych.

W zakresie studiów nad osiedlami miejskimi wykonane zostały na zlecenie Biura Studiów monografie socjologiczne Poznania (jako stolicy regionalnej), dwu miasteczek powiatowych (Garwolina w woj. warszawskim i Szamotuł

w woj. poznańskim); w chwili obecnej na ukończeniu lub w toku opracowania pozostają studia monograficzne Łodzi, Katowic i Sosnowca oraz dzielnicy Poznania — Winiar (zagadnienie urbanizacji wsi podmiejskiej). Ponadto opracowana została monografia wsi małopolskiej Grodziska. — Problem tworzenia się więzi społecznej uwzględniony został w rozpracowywanych obecnie studiach Wrocławia, Trzebnicy oraz Ustki, a także w wykonanej już monografii wsi Lubinicko (ziemia Lubuska).

Wszystkie powyższe monografie mają charakter studiów ekologicznych. Jednakże, chociaż położono w nich nacisk na zagadnienie związku między zjawiskami przestrzennymi a społecznymi — ze względu na zużytkowanie wyników pracy dla celów planowania przestrzennego — wszystkie prace zawierają również analizy zjawisk czysto socjologicznych. Podkreślić należy pełne zastosowanie metod naukowych, mimo celu praktycznego, jakiemu mają służyć powyższe prace.

Przewidywane jest wydanie drukiem wykonanych monografii w serii wydawnictw własnych Ministerstwa Odbudowy. W chwili obecnej przygotowywany jest pierwszy tom prac socjologicznych.

Wyniki studiów dotychczas przeprowadzonych zostaną przepracowane w pracowni socjologicznej i poddane szerszej dyskusji. Chodzi tu zarówno o sformułowanie problematyki społeczno-przestrzennej z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego jak i o ustalenie odpowiednich metod badawczych.

Pracownia socjologiczna G. U. P. P. pozostaje w kontakcie z uniwersyteckimi ośrodkami socjologicznymi Warszawy, Łodzi, Poznania i Wrocławia: część studiów wyżej wymienionych wykonywana jest w ramach prac zakładów uniwersyteckich.

Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU SOCJOLOGII UNIWERSYTETU WE WROCŁAWIU

Zakład Socjologii we Wrocławiu powstał w kwietniu 1946 r.

Uniwersytet Wrocławski prosił prof. dr Czesława Znamierowskiego o objęcie katedry socjologii. Prof. Znamierowski dojeżdżał na wykłady socjologii w 1946 r. w semestrze letnim, następnie jednak zrezygnował z objęcia na stałe tej katedry. Wtedy Rada Wydziału Humanistycznego powołała na katedrę Socjologii docenta U. J. dra Pawła Rybickiego. Niestety jednak w związku z ogólnym tokiem spraw akademickich sprawa nominacji przeciąga się i wskutek tego Zakład Socjologii pozostaje faktycznie bez stałego kierownictwa. W chwili obecnej mamy nadzieję, iż prof. Rybicki przybędzie niedługo do Wrocławia na stałe.

Zainteresowanie socjologią wśród studentów Uniwersytetu Wrocławskiego było od początku dość duże. Asystentka prowadziła stale ćwiczenia dla I roku socjologii, które w semestrze letnim 1946 r. ukończyło 12 osób, z nich 3 stu-